

IRODALOM

Dr. Nagy Jenő: Az erdő madárvilága. (102 oldal, 65 színes madárkép. 1936. Debrecen. A Tiszántúli Madárvédelmi Egyesület kiadása. Ára 3 pengő. Kapható a szerzőnél: Debrecen, ref. gimnázium.)

Ez a könyvecske az erdőben járónak igen hasznos útmutatóul szolgál az erdő színes és kedves madárvilágának megismeréséhez és mint ilyen hézagot pótol, mert jól elfér a zsebben, állandóan velünk lehet és a legjellemzőbb ismertető jelek felsorolásával könnyen és gyorsan lehetővé teszi az illető madár meghatározását.

Nagy értéke a könyvecskének az, hogy a madár hangját is igyekszik szavakban kifejezni s így már messziről tudjuk, milyen madár szól az erdő sűrűjében.

Különösen fontosnak tartom, hogy ezzel a kis munkával az ifjúságot ismertessük meg, hiszen olyan olesó, hogy azt mindenkinek módjában van megszerezni.

F. M.

Természetvédelem (Ochrona Przyrodi). Krakow. 1935. 337 lap.

Az Erdészeti Lapok 1935. évfolyamának 809—810. lapjain ismertettem a lengyel Természetvédelmi Tanács 1934. évi könyvét. Ez a testület most 15 éves fennállásának emlékére az 1935. évi kötettel egy, a tavalyinál jóval terjedelmesebb munkával lép a nyilvánosság elé.

Az előszóban a tanács elnöke, *W. Szafer* beszámol az első 15 év munkásságáról. Az igen bőséges és változatos tartalomból csak néhány fontosabb tanulmányt említek meg. *Adam Wodziezko* hosszasan foglalkozik azokkal a társadalmi jelenségekkel, amelyek az európai civilizációt újból közelebb hozzák a természethez. *J. Modziejowski* tanulmánya a Tátra tavait tárgyalja. Foglalkozik a limnológiai kutatás történetével és eredményével, a növény- és állatvilággal és végül a Tátra tavainak földrajzával. *Adam Wodziezko* a Nagylengyel Nemzeti Park megvalósí-

tásáról ír, *Stefan Maczko* pedig a *Radziwill* herceg birtokát képező Olykában levő erdőrezervációt ismerteti részletesen.

Andrej Srodón a Lengyelországban levő emlékhársfák kataszterét adja. Összesen 472 hársfát vesz számba és ezeket részletesen leírja. Ugyanez a szerző a múlt évi évkönyvben leírt emléktölgyek leírásához is ad pótlásokat.

Kazimir Wodzicki a gólyának lengyelországi elterjedéséről szóló tanulmányát folytatja, amelyet nemcsak jó fényképek, hanem tanulságos statisztikai táblázatok és térképek még használatóbbá tesznek.

Zdrislaw Cietak részletesen leírja Kis-Lengyelország középső részének barlangjait. Tanulmányát szép fényképek és vázlatrajzok szemléltetik. A végén kitűnő bibliográfia.

A többi fel nem említett kisebb-nagyobb tanulmány is elsőrangú. Végül hivatalos rendelkezések, kisebb ismertetések zárják le a kötetet, amelynek kiállítása is méltó belső tartalmához. A könyvhöz van csatolva *Wanda Kulczynska* gondos összeállításában az évkönyv 15 évfolyamának szisztematikus tartalomjegyzéke. Örömmel forgathatja mindenki, aki természetvédelemmel foglalkozik.

Br. W. J.

A földművelés évkönyve 1935. (Yearbook of agriculture 1935.)
Washington. 762 lap.

Az amerikai Egyesült Államok földművelésügyi minisztériumának 1935. évi évkönyve. Ugy mint az előző kötetekben, ebben is több igen tanulságos és érdekes erdészeti cikket közöl. Magának a földművelésügyi miniszternek (*Secretary of agriculture*) a köztársasági elnökhöz intézett jelentése is foglalkozik erdészeti és vadvédelmi kérdésekkel. Csak kiemelem azt a nagy munkát, amellyel a vízimadarak részére az állam legkülönbözőbb részeiben költségre alkalmas területeket szereznek meg és azokat vadvédelmi területként kezelik. Négy tanulságos cikk a különböző erdei kártevő rovarok és gombabetegségek elleni védekezés módzataival foglalkozik.

Thompson M. N. cikkében leírja a Black Hills erdeiben az erdőtüzeket természetszerűen követő erózió vészes pusztítását. Az elmondottakat négy igen tanulságos fényképpel igazolja. *C. J. Kraebel* cikke hasonló szellemben tárgyalja az erdőpusztítás eredményeként jelentkező eróziók borzalmas hatásait. A közölt fényképek elrettentőek.

O. M. Wood az erdőirtásnak a helyi éghajlatra gyakorolt hatásáról szól, *K. M. Williams* pedig az erdészeti ismeretek népszerűsítésének az erdészetre kedvező hatásait ismerteti. *F. A. Silcox* az állami erdészet főnöke pompásan megírott tanulmányában igazolja azt, hogy az erdőnek milyen nagy szociális és gaz-

dasági jelentősége van sok emberi közület életében. Példának bemutatja West Virginia állam erdőletarolásának 40 év alatt beállott következményeit. Meggyőzőbben nem lehet leírni ezt az emberi előrelátás teljes hiányára valló rablógazdálkodást. *R. W. Ayers* a Californiában létesített Ponderose Way nevű nagyszabású tűztörőt ismerteti. A statisztikai rész bőséges erdészeti statisztikákat közöl.

Bi. W. I.

KÜLFÖLDI LAPSZEMLE

„ZEITSCHRIFT FÜR WELTFORSTWIRTSCHAFT.“
(Band III. Heft 11—12. 1936.)

Vaskos, 437 oldalra terjedő *külön-számmal* zárul a folyóirat 1936. évfolyama. A rendkívül gazdag tartalmú füzetet a folyó év szeptember hó 10—14. között Budapesten megtartott „II. Nemzetközi Erdőgazdasági Kongresszus“-on megjelent német birodalmi delegáció vezetője a kongresszus tagjai között is szétosztotta.

Az első tanulmányt maga *Göring Hermann* birodalmi erdőmester írta „Német nép — német erdő“ cím alatt. Hasonlóképpen a német erdőgazdaság általános célkitűzésével foglalkozik *D. Dr. h. c. von Keudell Generalforstmeister* államtitkár széles horizontú fejtegetése, amelynek címe: „A jövőbeli német erdő felépítése.“

„*A német erdőgazdaságból*“ című főfejezet 16 rendkívül érdekes tanulmányt tartalmaz az alábbi sorrendben:

Eberts: „Az erdőszet új rendje Németországban.“ *Dr. Heske*: „A Németbirodalom erdőgazdasága“ (4 képpel). *Dr. Mantel*: „A német erdő- és fagazdaság törvényhozása“. *Parchmann*: „Gazdasági és piacpolitika Európa erdő- és fagazdaságában.“ *Dr. Gernlein*: „A fa felhasználásának új útjai.“ *Dr. Ebner*: „Erdészeti szállítóbereendezések Németországban“ (28 ábrával). *Dr. K. Abetz*: „Az erdőrendezés fejlesztése Németországban.“ *Dr. K. Rubner*: „Az erdőművelés új útjai és céljai Németországban.“ *Dr. K. Vanselow*: „Az erdő felújításának céljai és útjai Németországban.“ *Dr. Woppe*: „A símafenyő.“ *Dr. E. Hausendorff*: „Az erdőgazdasági kutatásügy.“ *Dr. Wiedemann*: „A német erdészeti kutatásügy fejlődése, jelenlegi állása, céljai és útjai“ (10 ábrával). *P. Karpf*: „A német paraszterdő.“ *Raab*: „A német Erdészeti Egyesület működése.“ *Scherping*: „A vadászat Németországban“ (10 ábrával). *Dr. A. Fhr. v. Vietinghoff-Riesch*: „Természetvédelem az erdőszetben és Németország nemzeti életében“ (11 képpel). A befejező közlemény a német erdészeti szakképzés lehetőségeit tárgyalja.

„A német erdővidékekről“ című fejezet az alábbi 10 közleményt hozza: *Dr. e. h. von Keudell*: „Hohenlubbichow 34 éves erdőgazdasága“ (12 képpel). *Dr. Weck*: „Bärenthoren, a német erdőgazdaság egyik főkérdése“ (2 diagrammal). *Dr. Hausendorf*: „Schorfheide“ (5 képpel). *Niggel*: „A keletporosz Felföld erdőművelési viszonyai“ (5 képpel). *David*: „Lucfenyő-erdőgazdaság a Harzban.“ *Dr. Th. Künkele*: „Bajorország erdőgazdasága“ (3 képpel). *J. Mantel*: „Bajorország fatermelése és faellátása.“ *Dr. h. c. Rebel*: „Bajorország erdőművelése.“ *Orth*: „A Spessárt“ (4 képpel). *Dr. Blanckmeister*: „A szászországi állami erdőgazdaság az Erchegységben és az északnyugati szász Alföldön“ (5 képpel).

A *Memzetközi Erdőgazdasági- és Fagazdasági Tudósítás* rovata egyes világrészek államainak erdő és fagazdasági híreit közli.

Dr. Tomasovszky Imre.

ALLGEMEINE FORST- UND JAGD-ZEITUNG. 12. sz.

Köstler: Az erdőgazdasági üzemek értékelése. (Die Bewertung fortwirtschaftlicher Betriebe.) 385—392. old.

Szerző sajnálattal állapítja meg, hogy az erdőértékszámítás (vagy hogy az eljárás lényegét jobban kifejező szót használjuk: az „erdőértékbecslés“) fejlődésében az utóbbi időben némi fennakadás állott be.

Ezt azzal magyarázza, hogy ennek a tudománynak a talaj tiszta jövedelmére felépített rendszerét az utóbbi időben sok heves támadás érte anélkül, hogy egy megfelelő újabb eljárás kidolgozására a szükséges lépések már megtörttek volna. (*Dietrich* ilyen irányú munkája, t. i., amelyben legalább az új alapelveket próbálta megadni, nem talált szélesebb körben kellő méltánylást).

Egy erdőgazdasági üzem értékelése történhetik:

1. a jövedelem, és 2. az állományok értéke tehát a fakészlet alapján.

Szerző kellő hangsúllyal figyelmeztet úgy az egyik, mint a másik eljárásnál figyelembe veendő körülményekre, de leszögezi, hogy ennek dacára különböző értéket fogunk kapni, ha a két eljárás szerint párhuzamosan számítjuk ki valamelyik erdőgazdaságnak az értékét.

Ez az eltérés azonban annál kisebb lesz, minél közelebb esik a választott kamatláb az illető üzem pénzügyi növekedésszázalékához.

Gyakorlatban kétféle eljárás van használatban. Az egyik az úgynevezett *egységérték szerinti megállapítás*, a másik a Prof. *Abetz* által kidolgozott és Branschweigban használatos, úgynevezett *eredményszámítás*.

Előbbi a Németbirodalomban általánosan használatos és a jövedelem számításbavételén alapul. Utóbbi az állományok értékéből indult ki, tehát pontos fakészlet-felvételeket igényel.

Szerző szembeállítja egymással a két eljárás eredményeit és hangsúlyozza, hogy az előbbi a tényleges érték alsó határát, utóbbi pedig a maximumot fogja mindig adni. És ezért helyes az *erdőértékbecslés* elnevezés, mert minden egyes esetben külön bírálандók el azok a speciális körülmények, amelyeknek számításba vétele mellett a valóságot, vagyis a tényleges értéket legjobban megközelítő eredményt fogjuk kapni.

Zeyher: Adatok a fadöntés technikájához. (Beitrag zur Fällungstechnik im Hauungsbetrieb.) 392—399. old.

A jövedelmezőség emelésére való törekvés a munka racionalizálásával kapcsolatban a legnagyobb körültekintést kívánja minden részletkérdésben.

A fadöntés technikája is csak akkor tekinthető megfelelőnek, ha alábbi szempontokból megfelelő eredményt szolgáltat:

1. a fiatalos kimélése,
2. a lábon maradó állomány épségben tartása,
3. a döntésre kerülő törzs megóvása,
4. a kifuvarozás legalkalmasabb irányához való alkalmazkodás,
5. az egész munka legcélszerűbb kivitele a munkások testi épségének veszélyeztetése nélkül.

A döntés technikájának tengelye a kiválasztott döntési irány hajszálpontos betartása. Ennek előfeltétele a) a *szakyszerű hajkolás*, b) *helyes fűrészelés*, c) és a *célszerű ékelés*.

Mindezekre vonatkozólag igen szemléltető felvilágosításokat kapunk a szöveget kiegészítő 21 fénykép révén is, amelyek még a döntés különleges módjaira is kiterjeszkednek.

CENTRALBLATT FÜR DAS GESAMTE FORSTWESEN. 1936. 11. sz.

Beran: Erdészeti rovar-tani és erdővédelmi vizsgálatok Lunz könyékén. IV. (Forstentomologische und forstschutzliche Untersuchungen aus dem Gebiete von Lunz, IV.) 257—279. old.

A széles alapokra fektetett tanulmány tulajdonképpen folytatását adja annak a munkának, amelyet az ismert ausztriai erdész-entomológus, *Schimtschek* indított meg 1930-ban annak megállapítására, hogy a káros rovarok — elsősorban a szüfélek — kifejlődésére és elpusztulására vonatkozólag milyen hatással vannak az élettelen természeti tényezők, mint a világosság, hőmérséklet, nedvesség stb.

A munka részletesebb ismertetésére nem terjeszkedhetünk ki, itt csak annyit kívánunk megjegyezni, hogy az egyébként rendkívül érdekes vizsgálatok elsősorban a tarvágásban talált viszonyokat kívánták szembeállítani a zárt állományban észlelt adatokkal és nemcsak a levegő és talaj hőmérsékletét, valamint a légköri nedvességet vették figyelembe, hanem kiterjeszkedtek a kambium-réteg „klimájának“ a megállapítására is. Ez azért volt fontos, mert a károsítók létfeltétele tudvalóleg a kambiumhoz van kötve és nem közömbös tudnunk, hogy a tarvágásban és a zárt állományban fekvő fogófa között pl. 20—30 C° hőmérsékletbeli különbséget is mutatkozik a kambiumrétegben. Lényeges eltérést talált szerző a fekvő törzs felső és alsó részén lévő kambiumban mért hőmérséklet között is.

SCHWEIZERISCHE ZEITSCHRIFT FÜR FORSTWESEN. 1936. 11—12. sz.

Az ismert svájci folyóirat legutolsó két füzetét kizárólag az elmúlt hónapokban lezajlott gyűlésekről írt beszámolók töltik ki.

A „Schweizerischer Forstverein“ augusztus 16—19-ig tartotta közgyűlését Herisau-ban; október 27—31. közt pedig a „Faértékesítés emelésének I. svájci kongresszusa“ ülésezett Bernben.

Utóbbinak napirendjén 23 előadás szerepelt alábbi csoportosítással: 1. a fa, mint építőanyag, 2. a fa, mint tüzelőszersz.

Talán mondanunk sem kell, hogy ezek az előadások a kérdés egész terjedelmét felölelték és mindent a mai követelmények szempontjából világítottak meg. A lap bő kivonatokban közli őket.

WIENER ALLGEMEINE FORST- UND JAGD-ZEITUNG. 1936. 46—48. sz.

Schönwiese: Fűrészelési kísérletek. (Schnittversuche mit Waldsägen.) 208—209. old.

Az osztrák államerdészet Weyer mellett lévő erdőgondnokságában folytatta le az érdekes kísérleteket az egyik weyeri szerző számárugyár fűrészzeivel.

Ezeknek folyamán bebizonyosodott, hogy

1. az amerikai gyalufogazás igen jó eredményt szolgáltat, de a fűrész karbantartása és élesítése nagyon kényes és nehéz;

2. az ékfogazás körülbelül ugyanolyan eredményt ad, mint az amerikai gyalufogazás;

3. a megszakított háromszögű fogazásnál a fűrész karbantartása és élesítése a legegyszerűbb és ennek dacára igen kiváló eredményeket szolgáltat.

Jung: A csemete védelme a vadragással szemben. (Pflanzenschutz gegen Wildverbiss.) 212—213. old.

Az általánosan ismert eljárásokat sorra véve, megállapítja, hogy:

1. a kátránnyal való bekenés, ha az anyag kellőképpen savtalanított és nem túl sűrű, elég jó szolgálatot tesz;
2. az agyagpép használata szintén célhoz vezet, de rövidéletű és a gyakori ismétlés miatt költséges;
3. saját tapasztalatai alapján melegen ajánlja a hajtásoknak kenderkóccal való körülcsavarását. Ennek azonban nem szabad túl szorosnak lenni, mert különben a hajtások eltorzulásához vezet.

Ruchholz: Természetvédelem Szovjetországban. (Der Naturschutz in der Sowjet-Union.) 211—216. old.

Mint az orosz viszonyok jó ismerője, meglehetősen részletes beszámolót tud adni arról a nagyszabású programról, amelyet az orosz kormány természetvédelmi céljainak szolgálatába állított.

Ezidőszerint 10 természetvédelmi területet jelöltek ki, (Kaukázus, Asztrachán, a Középvolga vidéke, Lappföld, Altái hegység, Bitjug, Kontsa-Szaszpa, Aszkania Nova, Kiszil-Agacs és Pecsora-Ilycs) amelyekhez különleges rendeltetésüknél fogva még a voronesi hód-terület a tulai erdő-rezervátum, a busukuli fenyér és a kunguri barlang esatlakoznak.

JOURNAL FORESTIER SUISSE. 1936. 12. sz.

F. Aubert: A fagáz a kis város háztartásában. (Le gaz des forêts dans la petite ville.) 260—264. old.

Szerző egy keletporoszországi kis városkának, Rathenownak a próbálkozását ismerteti, ahol egy berlini cég *Systeme Azett* nevű falepároló berendezését — amelynek a képét is bemutatja — állították fel. A gáz, melyet ez a kis, egy ember által könnyen kezelhető és egy kis helységben elférő lepárlókészülék gyárt, átlagosan 4000 kalóriás, tehát a mi városi világítógázunkkal egyező. Főzésre éppen úgy alkalmas, mint világításra, a közönséges kőszéngáz berendezéseit minden átalakítás nélkül fel lehet használni. A lepárlás, illetőleg gázosítás négyes menetben egy gázosító-cilinderben történik; a berendezés naponta 800 kg nyers tüzfát fogyaszt és 300—350 m³ tiszta száraz gázt szolgáltat, ami kb. 200—250 előfizető igényeit, tehát egy kis 3000 lakosú városka szükségletét kielégíti. A berendezés ára, természetesen vezeték stb. nélkül, 20.000 aranyfrank. Szerző, Svájc bőséges tüzfatermelését tekintve, igen ajánlja kis városok, községek gázellátására a német példa követését, mert a svájci községek benzin- vagy palackgáz-fogyasztását, amely külföldi származású petróleum vagy kőszén lepárlási terméke, ezzel is csökkenteni lehetne.

J. Campredon: Az angliai „Forest Products Research Laboratory“: egy mintalaboratórium. (Un laboratoire modele. Forest Products Research Laboratory. 907—920. old.

A francia kormány támogatásával tanulmányozott új angliai központi faanyagvizsgáló laboratóriumot ismertet, amely Londontól 60 km távolságban, Princes-Risborough városban 20 hektár nagyságú területen épült fel. Leírása szerint ez a laboratórium méltó párja a másik angolszász ilyen szervezetnek, az amerikai Wisconsin állambeli madisoni US. Forest Products Research Laboratory-nak. Beszámolójában részletesen tárgyalja a laboratórium szervezetét, a mechanikai, szárítótechnikai, telítéstechnikai, mikológiai s egyéb osztályainak berendezését, az azokban folyó munka nagyvonalúságát és rendszerét, a személyzet beosztását, munkakörét stb. Az intézet területén az egyes laboratóriumi osztályok elkülönítetten épültek fel s a fűrészteleppel, faraktárral ellátott komplexumot külön vasúti vágány köti össze a fővasúttal.

QUARTERLY JOURNAL OF FORESTRY. 1936. 3—4. sz.

Lord Clinton: Fák és tájak (Trees and landscape.) 196—201. oldal.

A magas fokon álló angol parkkultúra nem egyszer került szembe az erdőgazdasággal. Mert az ország 4%-os erdőszültsége mellett az erdő sohasem játszotta azt a szerepet, amelyet közgazdasági jelentősége mellett megérdemelt volna. Egy világháborúnak és vele kapcsolatosan érzékeny fahiánynak kellett elkövetkeznie, hogy a vezető körök nagyobb arányú erdősítésre szánják rá magukat.

Az „erdészeti bizottság“ (*Forestry Commission*) 1919-ben körülbelül 1,800.000 aere (= 1,300.000 kat. hold) gyöngye minőségű mezőgazdasági és kopár terület beerdősítésére kapott megbízást és miután anyagiakban sem szenved hiányt, módjában van évről-évre sokat áldozni fásítási célokra.

Érdekesek azonban a szerzőnek azok a megállapításai, amelyekkel a parkkertetészet és a tájlesztészet szempontjából bírálja a fásítási akciót.

Bár elismeri, hogy az intenzív fatermelésre törekvő erdőgazdaság nem veheti mindenütt figyelembe a fentebb említett speciális kívánalmakat, mégis lehetőséget vél találni az ellentétes érdekek összeegyeztetésére is. Az erdők telepítését úgy kívánja megoldani, hogy „éles határvonalak és szögek, merev geometriai formák lehetőleg mellőztessenek; a telepített erdő harmónikusan olvadjon bele a táj jellegzetességébe, főleg sík és

enyhe emelkedésű terep esetén kívánatos, hogy az erdő a természetes adottságokhoz minél inkább alkalmazkodjék“.

Az angolok ugyan inkább a lombfát kedvelik, de szerző a skótszági és kanadai fenyvesekre hivatkozva, meleg szavakat talál a tűlevelűek számára is és ezeket anyagi előnyeik miatt is igen ajánlja.

Armstrong: A sötétgesztű magaskőrís műszaki tulajdonságai. (The mechanical properties of „black-heart“ ash wood.) 202—210. oldal.

A közönséges kőrís gesztje gyakran bizonyos mértékű színeződést mutat, amely a halvány barnától az egészen sötét esokoládészinig mindenféle árnyalatban jelentkezik.

Miután szakkörökben gyakran nyilvánult meg az a felfogás, hogy ez a sötét színeződés a fa műszaki tulajdonságainak rovására megy, szerző szükségét látja annak, hogy erre vonatkozóan részletes vizsgálatokat végezzen.

Ezek felölelték a fa hajlítási, valamint nyomó szilárdságát, keménységének és szívósságának vizsgálatát, amelynek eredményeit grafikonok szemléltetik.

A nyert adatok alapján szerző megállapítja, hogy a sötét gesztű kőrís műszakilag semmivel sem kisebb értékű, mint a normális színeződésű fa anyaga; a gyakorlatban jelentkező árdifferenciák előbbi rovására tehát semmiképpen sem indokoltak.

Hening: A szilfa használata az építőiparban. (The uses of elm in bulding bulding construction.) 211—221 old.

A számos szép képpel illusztrált tanulmány ékesen szóló bizonyítéka az angolok konzervatívizmusának, amely az ősi faházak kedves alakját is igyekszik — amennyire lehetséges — megtartani. Hogy ez azután a kor igényeinek megfelelően modernizált kivitelben történik és a „faház“ sok esetben csak kívülről van fából, mellékes körülmény.

Szerző részletesen leírja a szilfa fűrészanyag szárítására és külső alkalmazására vonatkozó eljárásokat, amelyeknek alapos ismerete azért bír fontossággal, mert a szilfa tudvalevőleg könnyen vetemedik, a végénél könnyen bereped és ilyen állapotban távolról sem felel meg annak a célnak, amelyre az angol vidéki lakóházak elsősorban törekszenek: a stílusos csinosságra.

Az ajtók, ablakok és sarkok kiképzésére vonatkozó utasításon felül a teljesen fából épült házakkal kapcsolatban szerző a szigetelésre vonatkozólag is hasznos tanácsokat tud adni. Ezt honfitársai annál is inkább megszívelhetik, mert az angol egészségügyi minisztérium új építési szabályrendelete, az általános biztonságra vonatkozó törekvés dacára, lényeges engedményt

teft ebben a kérdésben és bizonyos megszorításokkal szívesen engedélyezi modern faházak építését.

Thompson: A hazai termelésű fa. (Home grown timber.) 275—288. old.

Anglia évi faszükségletének alig 44%-át fedezi az anyaország termelése, érthető tehát, hogy a háborús idők nagy nehézségei után, — amikor az import majdnem teljesen megbénult és a mutatózó szükséglet csak óriási területek letarolásával volt fedezhető — az angol közgazdaság vezető emberei nagyarányú erdősítésekre határozták el magukat.

Tanulmányának első részében szerző azokat a társadalmi egyesüléseket és hivatalos szerveket ismerteti, amelyeknek feladatuként elsősorban az erdősítési program végrehajtása alkotja.

És legnagyobb tárgyilagossággal mutat rá azokra a nehézségekre is, amelyek a céltudatos együttműködést megnehezítik.

Mint mindenütt a világon, a kereskedők érdekei Angliában is sok tekintetben homlokegyenest ellenkeznek a termelőkével.

Az angol nagy faimport-cégek a hihetetlenül olcsón termelt gyarmati fát a legolesőbb szállítási eszközzel, hajón hozzák be, míg az anyaországbeli magas munkabérek folytán amúgyis erősen megterhelt faválasztékok a drága vasúti szállítás következtében egyáltalában nem bírják a versenyt az importfával.

Ehhez járul az is, hogy az erdők állapota távolról sem kielégítő, a nagyobb részét sarjeredetű állományok vékony és gyenge minőségű anyagot adnak és így a hazai erdőgazdaság fellendítése nem egyszerű erdősítési probléma.

Mert előbb mégis piacképes árakra van szükség, hogy az általában piacot igényelhessen!

A második rész az Erdészeti Bizottság (*Forrestry Commission*) által kidolgozott munkaprogrammal és eddig elért eredményeivel foglalkozik.

Az 1924. évi összeírás körülbelül négyszázezer kat. hold letarolt erdőterületet talált az országban, amelynek sürgős felújítását határozta el a kormány olyan módon, hogy a fenti területek nyegedrésze tíz éven belül beerdősítendő.

Ezzel szemben — a közben foganatosított rendes évi fahasználatok (tarvágások) számbavételével — 1936. év végén a helyzet alig változott, amit a *Forestry Commission* jelentése is igazol, amikor leszögezi: „Több, mint kétséges, hogy egyáltalában történt-e valami a meglévő erdőknek legalább a háborúelőtti, viszonylag alacsony színvonalon való fenntartása érdekében.”

A *Forestry Commission* ma 2—4 font sterling prémiumot fizet minden acre (= 0.4 ha) terület beerdősítéséért, ami a tényleges költségeknek 20—50%-át teszi ki.

A birtokosok nagy buzgalommal erdősítének s hogy eredmény mégse mutatkozik, azt szerző arra vezeti vissza, hogy az ültetésen túl a fiatalos gondozásával, az állománynak szakszerű ápolásával már senki sem törődik.

És jellemző az angol magánjog megközelíthetlenségére, hogy az állami beavatkozásnak a gondolatát az erdősítésre való bizdításon felül még a *Forestry Commission* is aggályosnak tartja.

Szerző ezzel szemben az erdő óriási közgazdasági fontosságát és háborús konfliktus esetén létfeltételt jelentő szerepét domborítja ki, hangsúlyozván, hogy ennek érdekében *megengedhetőnek, sőt szükségesnek tartja az államhatalom bizonyos mértékű beavatkozását*, amint ezt Csehszlovákiában (!) látta és hasznosnak megismerte.

Eppen ezért minden meglévő erdőterület után a szakszerű kezelés fejében 1 shilling állami hozzájárulást javasol, az újra-erdősített területek után fizetendő prémiumnak a felemelését kívánja, továbbá a kisbirtokoknak egyszerű üzemterv szerinti kezelését, a szakszerű ellenőrzés fokozottabb kiterjesztését és hanyagság esetén az állami támogatás haladéktalan megvonását.

Ha javaslatait nem is találnák általánosságban keresztülvihetőeknek, mégis ajánlja, hogy a régi módszerrel szemben próbát tegyenek ezzel is.

Sir R. L. Robinson: A Brit Birodalom erdőgazdasága. (*Forestry in the British Empire*) 209—308. old.

Egy 20 oldalas közleményben természetesen nem lehet részletes adatokat nyújtani az összesen 2½ millió négyzetmérföldet kitevő óriási területnek az erdészeti viszonyairól, amely azonfelül öt világrészben oszlik meg és az elképzelhető legszélesebb körű változatokat foglalja magában.

Mi is csak két érdekes körülményre kívánunk rámutatni itt.

Az egyik az, hogy a fenti összes erdőterületeknek, — amely $\frac{1}{4}$ részét teszi ki az egész angol világbirodalomnak — ezidőszerint még *több mint a fele hozzáférhetetlen* és így nem hasznosítható.

A másik feltűnő körülmény pedig az, hogy az 1,200.000 négyzetmérföldet kitevő, feltárt és rendszeres gazdálkodás tárgyát képező erdőterületen is *alig 1500 egyetemi képzettséggel bíró erdőtiszt áll alkalmazásban*. Ez annyit jelent, hogy egy erdőtisztre 800 négyzetmérföld, vagyis kereken 353.000 kat. hold erdőterület jut.

Megérthetjük ezek alapján, hogy szerző, mint az angol erdőgazdaság vezetője, joggal panaszkodik a külterjes gazdálkodás miatt.

Eliescu Gr.: A romániai ragadozó madarak meghatározása. (Determinarea păsărilor răpitoare din România.) 3—14. oldal.

Táblázatba foglalja a ragadozó madarakat s közli valamenyire nézve azokat a jellegzetességeket, amelyek lehetővé teszik a madár könnyű felismerését. A szöveget igen tanulságos illusztrációk kísérik.

Nahlik A.: Házikezelés a hegyvidéken. (Exploatări in regiie la munte.) 271—277. old.

Míg a sík- és dombvidéken elterülő erdők házi kezelésénél az államerdészet szép eredményeket ér el, addig a magas hegyvidéken a haladás nem kielégítő. Gyéribben lakott vidéken nem kapható elég erdei szakmunkás. Szerző ezek orvoslására tesz javaslatokat s azt sem kifogásolja, hogy az ilyen vidékeken az erdei munkálatokat erdőmérnök szakemberek vezetése alatt működő vállalatoknak adják ki.

Ötvös Balázs: Észszerű fácántenyésztés. (Cultura rațională a fazanului.) 278—283. old.

Részletesen ismerteti a rendszeres fácántenyésztés sikerének feltételeit, az ahhoz szükséges berendezéseket.

Nedelcovici N.: Egy állandó nemzetközi erdőgazdasági szövetséget kell létesíteni! (Pentru constituirea Asociațiunei Internaționale Permanente de Economie Forestieră) 287—289. oldal.

Szerző az erdészeti érdekképviseletek, országos és vidéki erdészeti egyesületek nemzetközi szövetségének létrehozását tartja szükségesnek. Célja volna ezzel a nemzetközi együttműködés fejlesztés.

Sburlan D.: Usztatók és csúsztató utak kitűzése. (Trasarea jilipurilor și ulucelor.) 367—379. oldal.

A címben említett erdei szállítási berendezéseknek nehéz terepviszonyok közötti megépítését ismerteti részletesen. A pálya kitűzésének gyakorlati kiviteléhez olyan szerszámokat alkalmaz, amelyekkel a mérnök útbaigazításai szerint a minden elméleti ismeretet nélkülöző munkás is haladhat a munkával.

Georgescu C.: „Erdei fű.“ („Jarba de pădure.“) 408—412. oldal.

A *Stipa tirsia* Richter és *Stipa Lessingiana* Trin. nevű fűféléket, melyek különösen Besszarábia erdeiben tenyésznek buján, szárítják s 80 cm hosszú kötegekbe kötve „erdei fű“ néven árusítják. A megszáritott „fű“-ből ruhakefét, mázolókefét és kis seprüket gyártanak. Románia igen nagy mennyiséget szállít belőle Kanadának.

Filip V.: A fakivitel szabályozása. (Organizarea exportului de lemnărie.) 540—555. oldal.

A fának külföldre szállítása tárgyában a szükséges intézkedéseket sürgeti. Minthogy az erdők összterülete, valamint fátömege fogyatkozást mutat Romániában, szerző helytelennek tartja azt a politikát, amelyik a fakivitel emelhetésének érdekében az erdők fakészletét mind erősebben és erősebben kívánja igénybe venni. Az 1934-ben és 1935-ben kivitt famennyiség évi átlagát az egy év alatt exportálható mennyiség maximumaként kívánja megállapítani.

Demetrescu J.: A véderdők kezelésére vonatkozó előírások a román törvényhozásban. (Prescripțiuni asupra pădurii de protecție în legislația românească.) 571—577. oldal.

Az 1935 előtti törvényekben foglalt rendelkezéseket ismerteti.

Radulescu A. és Nahlik A.: A kecskefűz fájának kevésbé ismert használhatóságáról. (Intrebuințări puțin cunoscute ale lemnului de salcie e prească) 658—662. old.

Az erdész a kecskefűzről csak azt szereti hangsúlyozni, hogy az, ahol előfordul, megnehezíti az értékesebb faemek felújulását. Szerző a kecskefűz oly értékes tulajdonságaira mutat rá, amelyeket eddig nem sokan ismertek.

A magas hegyvidék lakói keményfa hiányában igen gyakran kecskefűzet használnak kerítésoszlopnak. Szerző egy csemetékertet említ, amelynek kecskefűzből készített oszlopai felerészben még 22 év után is épek. Egyes erdőgazdaságban még iparvasúti talpfának is használnak kecskefűzet. Az ilyen talpfa legalább 7 évig jó állapotban marad.

Valeanu N.: Hegyvidéki erdők fájának közelítése. (Scosul lemnelor din pădurile de munte.) 662—666. oldal.

Az usztató csatornáknak a vontató-utak és csusztatók fölötti előnyeit igyekszik több szempontból bizonyítani.

Nicolau-Bârlad N.: Erdészeti kataszteri problémáink. (Problema cadastrului forestier la noi.) 683—689. oldal.

Románia erdeinek jelentékeny részéről nincs részletes helyszíni térkép. Szerző ennek hátrányait fejtegeti, rámutat az erdők kataszteri felmérésének szükségességére s megjelöli az erre számításba jöhető kiviteli módozatot.

Demetrescu J. C.: A véderdőkről szóló 1935. évi április 20-i törvény. (Legea din 20 Aprilie 1935, pentru pădurile de protecție.) 805—821. oldal.

Az új román véderőtörvény bírálatát adja. Ismerteti azokat az előnyöket, amelyek a véderdő fogalmának kiterjesztésével

járnak. Összehasonlításokat tesz az új törvény és a vonatkozó régebbi törvények intézkedései között.

Filip V.: Uj orientáció a fakivitelen (O nouă orientare a exportului de lemnărie). 829—836. oldal.

A fabehozatalra utalt országokban mindjobban növekszik a lomblevelűek fája iránti kereslet, főként ott, ahol a faipart igyekeznek fejleszteni. Hárs-, nyár-, nyir- és égerfát vesznek gyufagyártás céljaira, diófát fegyvergyártáshoz, tölgyet, bükköt, juhart, kórist, hársat bútorgyártáshoz, végül tölgyet és bükköt hordódongák és vasúti talpfák készítéséhez. Tekintettel arra, hogy a kereslet nagyobb a kínálatnál, szerző kívánatosnak tartja, hogy Romániában, mint fakiviteli országban, a lomblevelű erdők használatát a fentiek figyelembevételével szabályozzák.

Manole Horia: Mit kell tennünk? (Ce este de făcut?) 842—844. old.

Szerző fájlalja, hogy Romániában az erdősítések mértéke elmarad a kitermeléseké mögött. A helyzet javulását az évi vágásterületek néhány éven át leendő csökkentésétől várná. Ez azt is eredményezné, hogy kevesebb famennyiséget dobnának piacra s így a faárak emelkednének.